BTVN: TRI THỨC NGỮ VĂN; ĐỌC: NHÌN VỀ VỐN VĂN HÓA DÂN TỘC
MÔN: NGỮ VĂN 12
BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN TUYENSINH247.COM

MỤC TIÊU

✓ *Vận dụng kiến thức đã học để thực hiện các yêu cầu phía dưới*

PHẦN I: TRI THỨC NGỮ VĂN; ĐỌC: NHÌN VỀ VỐN VĂN HÓA DÂN TỘC

Câu 1: (ID: 715508 - TH) Trong văn nghị luận, có những thao tác lập luận nào? Trình bày hiểu biết của em về các thao tác lập luận đó.

Câu 2: (ID: 715509 - TH) Trong văn bản *Nhìn về vốn văn hóa dân tộc*, tác giả đã sử dụng hệ thống luận điểm như thế nào? Nêu các luận điểm được sử dụng.

Câu 3: (ID: 715510 - TH) Để làm sáng tỏ luận điểm *"Nền văn hóa gắn với tinh thần thiết thực"* tác giả đã đưa ra những lí lẽ và bằng chứng như thế nào?

Câu 4: (ID: 715511 - TH) Văn bản đã sử dụng những thao tác lập luận nào? Lý giải.

PHẦN II: ĐỌC HIỂU MỞ RỘNG – VĂN NGHỊ LUẬN

ID: (765615) Đọc đoạn trích dưới đây và trả lời 5 câu hỏi dưới đây:

"Có người nghĩ rằng cần có nhiều tiền mới có thể hưởng thụ thực sự. Nhưng không. Với tiền, bạn có thể sở hữu nhiều thứ. Nhưng chỉ sở hữu thôi thì không mang lại hạnh phúc. Và chỉ sở hữu, không có nghĩa là biết hưởng thụ. Một người biết tận hưởng chiếc máy ảnh xịn khác với một người sở hữu máy ảnh chỉ vì muốn người khác khen là nó rất xịn. Một người thực sự hiểu, và biết tận hưởng tốc độ, tiện nghi của chiếc xe hơi khác với một người mua nó chỉ vì tin rằng việc sở hữu nó sẽ chứng tỏ mình thành đạt. Một người thực sự am hiểu hội họa, và biết giá trị của bức tranh mình mua sẽ rất khác một người bỏ nhiều tiền mua tranh chỉ để nghe những lời trầm trồ của người khác trong phòng khách nhà mình.

Có người nghĩ rằng hưởng thụ cuộc sống đồng nghĩa với vật chất. Nhưng không. Hưởng thụ cuộc sống tức là tận hưởng mọi thứ tốt đẹp mà cuộc đời và vũ trụ mang đến cho bạn. Vật chất, tinh thần, thể xác. Cổ điển hay hiện đại. Nắng và gió, ngày và đêm. Mặt trời, mặt trăng, cây cối, núi sông và cỏ dại. Tình bạn, tình yêu. Mọi thứ, nếu bạn có thể nhận ra. Đáng buồn là nhiều lúc, chúng ta không nhận ra chúng, mà chỉ nhìn thấy những ảo ảnh khác. Chúng ta bị ảo giác. Chúng ta chỉ sở hữu mà cứ ngỡ mình đang được hưởng thụ. Đó là một ảo giác. Hoặc chúng ta đang trải qua điều này mà cứ tưởng rằng mình đang hưởng thụ một điều khác. Đó là một ảo giác khác. Ví như khi bạn tưởng mình đang tận hưởng một tình yêu say đắm, nhưng thật ra, chỉ là những thỏa mãn nhục dục. Không hơn.[...]

Hưởng thụ, hay chỉ trải qua? Kết quả khác nhau chính là sự mãn nguyện. Khi chỉ trải qua, chúng ta thường hay băn khoăn: Phải chăng đó đã là cái đẹp thực sự? Chuyến du ngoạn đáng giá? Bữa ăn đáng tiền? Phải chăng chiếc điện thoại đó là "đỉnh" nhất? Chiếc áo đó đã là đẹp nhất? Phải chăng ta đã có được thứ tương

xứng với những gì ta bỏ ra? Những người thực sự hưởng thụ thì không băn khoăn, mà thường mãn nguyện. Những người thực sự tận hưởng hạnh phúc cũng vậy, họ mãn nguyện. Niềm vui đôi khi bị thúc đẩy bởi nhu cầu phải hét toáng lên cho cả thế gian. Nhưng sự mãn nguyện thường có khuôn mặt rất lặng lẽ, và hiếm khi phô trương.

Tôi nhận ra rằng để hưởng thụ thực sự, chúng ta cần phải học hỏi và có hiểu biết nhất định về điều ta đang làm, đang tận hưởng, đang thưởng thức. Biết mình có gì, hiểu thứ mình có, và biết cách tận hưởng tối đa những gì mình xứng đáng được hưởng, đó mới là hưởng thụ".

(Phạm Lữ Ân, *Nếu biết trăm năm là hữu hạn, tr.140)*

Câu 5: (ID: 765616) Dòng nào dưới đây nêu đúng quan niệm của tác giả trong đoạn văn bản trên?

A. Hưởng thụ cuộc sống có nghĩa là hưởng thụ vật chất.

B. Hưởng thụ cuộc sống là tận hưởng mọi thứ tốt đẹp mà cuộc đời và vũ trụ mang đến cho bạn.

C. Hưởng thụ cuộc sống là sở hữu mọi thứ.

D. Hưởng thụ cuộc sống là thỏa mãn nhục dục trong tình yêu say đắm

Câu 6: (ID: 765617) Ý nào dưới đây KHÔNG phải là quan niệm của tác giả?

A. Chỉ sở hữu không có nghĩa là biết hưởng thụ.

B. Mãn nguyện là thực sự tận hưởng hạnh phúc, là biết hưởng thụ.

C. Cần phải học hỏi và có hiểu biết nhất định về điều ta đang làm, đang tận hưởng, đang thưởng thức để hưởng thụ thực sự.

D. Cần có nhiều tiền mới có thể hưởng thụ thực sự.

Câu 7: (ID: 765618) Tác giả thuyết phục người đọc về quan điểm của mình chủ yếu bằng cách lập luận nào?

A. Giải thích khái niệm "hưởng thụ"

B. Phân tích các biểu hiện của "hưởng thụ"

C. Chứng minh sự "hưởng thụ thực sự" trong đời sống

D. Bác bỏ ý kiến khác về "hưởng thụ"

Câu 8: (ID: 765619) Giọng điệu tranh luận của tác giả trong đoạn trích là gì?

A. Nhẹ nhàng mang tính chất chiêm nghiệm

B. Gay gắt mang tính chất phản đối

C. Mạnh mẽ mang tính hùng biện

D. Mỉa mai mang tính phê phán

Câu 9: (ID: 765620) Tác giả của đoạn văn bản trên có viết tiếp rằng: *"Ồ, cuộc đời cũng như hơi thở vậy thôi. Ta không thể hít một hơi dài quá khả năng của mình. Nhưng ta có thể hít sâu hết khả năng của mình trong từng hơi thở. Tôi vẫn tin rằng nếu bạn thực sự biết hưởng thụ, bạn sẽ luôn thấy mình đã sống rất sâu. Nếu biết trăm năm là hữu hạn, cớ gì ta không sống thật sâu…?"*

Theo anh/chị, quan niệm "sống thật sâu" của người viết đoạn văn bản trên gần gũi nhất với quan niệm sống nào dưới đây?

A. *Để làm ngọn lửa con. Nến tự thiêu mình trong nước mắt* (Nguyễn Ngọc Ký)

B. *Người vá trời lấp bể/Kẻ đắp lũy xây thành/Ta chỉ là chiếc lá/Việc của mình là xanh.* (Nguyễn Sĩ Đại)

C. *Sống toàn tâm toàn trí, sống toàn hồn/ Sống toàn thân và thức nhọn giác quan* (Xuân Diệu)

D. *Lẽ nào vay mà không có trảSống là cho, đâu chỉ nhận riêng mình* (Tố Hữu)

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN TUYENSINH247.COM

Câu 1 (TH):

Phương pháp: Vận dụng kiến thức đã học trong bài giảng.

Cách giải:

Các thao tác lập luận trong văn bản nghị luận: giải thích, bình luận, phân tích, chứng minh, bác bỏ, so sánh.

- Chứng minh là dùng lí lẽ và bằng chứng giúp người đọc thấy rằng ý kiến được nêu là hoàn toàn có cơ sở, đáng tin cậy.

- Bình luận là đánh giá về sự đúng – sai, hay – dở, tốt – xấu, tích cực – tiêu cực của một quan điểm, ý kiến, sự việc, hành động.

- Bác bỏ là chỉ ra sự sai lầm, phiến diện, thiếu chính xác của một quan điểm, ý kiến, từ đó củng cố điều người viết xem là lẽ phải, chân lí.

- Giải thích cắt nghĩa về đối tượng (sự vật, hiện tượng, khái niệm,..) một cách chi tiết, tỉ mỉ, tạo điều kiện cho người đọc hiểu rõ vấn đề nghị luận trong văn bản.

- Thao tác chia tách đối tượng thành nhiều bộ phận, giúp người đọc thấy rõ hơn các yếu tố và mối quan hệ giữa các yếu tố tạo nên nó được gọi là thao tác phân tích.

- So sánh là đặt đối tượng này bên cạnh đối tượng khác để nhận ra điểm tương đồng và khác biệt giữa chúng, qua đó làm nổi bật nét đặc thù của đối tượng được bàn luận.

Câu 2 (TH):

Phương pháp: Vận dụng kiến thức đã học trong bài giảng.

Cách giải:

Hệ thống luận điểm được sử dụng:

- Luận điểm 1: Nền văn hóa còn nhiều điểm khiêm tốn.

- Luận điểm 2: Nền văn hóa gắn với tinh thần thiết thực.

- Luận điểm 3: Nền văn hóa linh hoạt, hòa hợp.

Câu 3 (TH):

Phương pháp: Vận dụng kiến thức đã học trong bài giảng.

Cách giải:

- Lí lẽ: Không có khát vọng để hướng đến những sự sáng tạo lớn mà nhạy cảm, tinh nhanh, khôn khéo gỡ khó khăn, tìm được sự bình ổn.

- Bằng chứng:

+ Tín ngưỡng tâm linh: Coi trọng tương lai của con cháu hơn linh hồn của mình.

+ Ý thức của cải: Yên phận thủ thường, coi vật chất là cái tạm thời.

+ Quan niệm về con người: Ưa chuộng con người hiền lành, tình nghĩa hơn con người trí dũng.

+ Quan niệm về cái đẹp: Ưa thích cái xinh xắn, khéo léo hơn cái tráng lệ, kì vĩ.

Câu 4 (TH):

Phương pháp: Vận dụng kiến thức đã học trong bài giảng.

Cách giải:

- Thao tác chứng minh: Kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng trong từng luận điểm.
- Thao tác phân tích: Phân tách vấn đề "văn hóa" thành các lĩnh vực cụ thể: tôn giáo, nghệ thuật, quan niệm nhân sinh….
- Thao tác bình luận: Lí giải nguyên nhân dẫn đến những đặc trưng của văn hóa Việt Nam.

Câu 5 (TH):

Phương pháp: Vận dụng kiến thức đã học trong bài giảng về văn nghị luận.

Cách giải:

Dòng nào dưới đây nêu đúng quan niệm của tác giả trong đoạn văn bản trên là: "Hưởng thụ cuộc sống là tận hưởng mọi thứ tốt đẹp mà cuộc đời và vũ trụ mang đến cho bạn."

Đoạn trích nhấn mạnh rằng hưởng thụ cuộc sống không chỉ là sở hữu vật chất, mà còn là tận hưởng những giá trị tinh thần, những điều tốt đẹp từ thiên nhiên, cuộc sống. Tác giả đưa ra quan niệm: "Hưởng thụ cuộc sống tức là tận hưởng mọi thứ tốt đẹp mà cuộc đời và vũ trụ mang đến cho bạn. Vật chất, tinh thần, thể xác. Cổ điển hay hiện đại. Nắng và gió, ngày và đêm. Mặt trời, mặt trăng, cây cối, núi sông và cỏ dại. Tình bạn, tình yêu. Mọi thứ, nếu bạn có thể nhận ra."

Đáp án: B

Câu 6 (TH):

Phương pháp: Vận dụng kiến thức đã học trong bài giảng về văn nghị luận.

Cách giải:

Đáp án D là điều mà tác giả đang phản bác lại trong đoạn trích trên. Ngay từ đầu đoạn trích, tác giả đã khẳng định: "Có người nghĩ rằng hưởng thụ cuộc sống đồng nghĩa với vật chất. Nhưng không".

Các ý A, B, C là các quan niệm của tác giả được đề cập đến trong văn bản.

Đáp án: D

Câu 7 (TH):

Phương pháp: Vận dụng kiến thức đã học trong bài giảng về văn nghị luận.

Cách giải:

Cách thuyết phục của tác giả trong đoạn trích là: Bác bỏ ý kiến khác về "hưởng thụ"

Xuyên suốt đoạn trích, tác giả liên tục đưa ra các ý kiến phổ biến về "hưởng thụ" (ví dụ: hưởng thụ đồng nghĩa với vật chất, hưởng thụ là sở hữu, hưởng thụ là thỏa mãn nhục dục), sau đó bác bỏ chúng bằng những lập luận và dẫn chứng cụ thể.

Tác giả sử dụng cấu trúc lập luận "Ý kiến của người khác... Nhưng không... Ý kiến của tôi là..." để làm nổi bật quan điểm của mình.

Đáp án: D

Câu 8 (TH):

Phương pháp: Vận dụng kiến thức đã học trong bài giảng về văn nghị luận.

Cách giải:

Giọng điệu tranh luận ở đây không đến mức gay gắt mạnh mẽ, không mang sắc độ mỉa mai mà nhẹ nhàng mang tính chất chiêm nghiệm.

Tác giả trình bày quan điểm của mình một cách từ tốn, không gay gắt hay chỉ trích. Lời văn mang tính chất suy tư, chiêm nghiệm về ý nghĩa của cuộc sống và hạnh phúc.

Đáp án: A

Câu 9 (VD):

Phương pháp: Vận dụng kiến thức đã học trong bài giảng về văn nghị luận.

Cách giải:

Quan niệm "sống thật sâu" của người viết gần gũi nhất với quan niệm sống của nhà thơ Xuân Diệu. Câu thơ của Xuân Diệu thể hiện sự khát khao sống mãnh liệt, hòa mình vào cuộc đời bằng tất cả giác quan và tâm hồn, tương đồng với quan niệm "sống thật sâu" của tác giả.

Đây là một quan niệm rất hay, rất tiến bộ.

Đáp án: C